

A cada bugada perdem un llençol... i ja en van quatre

El col·lectiu de tècniques i tècnics lingüístics de l'Administració del Consell hem seguit amb atenció durant estos huit últims mesos les notícies sobre el projecte de «política lingüística» que el Govern valencià té previst desplegar en esta legislatura. El flamant conseller ja ens en va fer un tast el mateix dia que recollia la cartera d'educació, en una sala plena de gom a gom, on es va adreçar a l'auditori, exclusivament en castellà, per a informar-lo de la primera mesura prevista: la derogació de la llei de plurilingüisme.

En la mateixa línia, una altra de les mesures que es va afanyar a anunciar el nou govern va ser l'aprovació d'uns nous criteris lingüístics per a l'Administració valenciana. I en la premsa vam poder veure publicades declaracions de tot un conseller d'Educació en què aclaria quina consideració li valia la fixació ortogràfica del valencià, segons ell, una qüestió opinable, a pesar que esta fixació està establida des del 1932 i que, posteriorment, ha sigut ratificada de manera institucional per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Pel que sembla, el valencià no té dret a disposar d'un codi fixat únic com sí que el tenen el castellà, l'anglès, l'italià, l'alemany o qualsevol llengua de cultura. Es tracta de la primera lesió, i més simbòlica, de les moltes que s'infligeixen als drets de les persones valencianoparlants.

Per descomptat, com a lingüistes, som conscients que una de les competències del Consell, a través de l'òrgan encarregat de traçar la política lingüística, és definir el referent estilístic per als usos formals del valencià que ha de seguir la seua administració. És una comesa necessària, perquè redueix les divergències formals a favor d'un patró homogeni que garantirà una comunicació més eficaç amb la ciutadania.

Fins ací tot bé. Però la recuperació de l'oficialitat del valencià en l'espai administratiu i en la resta d'àmbits formals a penes acaba de fer quaranta anys, i en este període breu d'implantació progressiva del valencià, modulada per la consecució del personal de l'Administració de noves competències lingüístiques, ja s'han succeït quatre models d'estàndards. El personal tècnic que ens encarreguem de la supervisió lingüística hem viscut amb molta preocupació estes revisions successives de model de llengua, ja que han anat acompanyades sempre del canvi de l'ocupant de torn del palau de la plaça de Manises.

En esta ocasió, a més, els mitjans de comunicació s'han fet ressò d'una manera sobredimensionada de l'elaboració dels últims criteris lingüístics i, sobretot, de la seua justificació: d'una banda, aconseguir un model de valencià més acostat al carrer, amb el qual les persones que usen el valencià es puguen identificar, i de l'altra, proporcionar un estil de llengua més planer i transparent amb la comunicació amb la ciutadania.

Com es desprén de les funcions que tenim assignades en l'Administració, i de la nostra condició de professionals de la llengua, també ens considerem part interessada en la qüestió i, per tant, volem fer una sèrie de reflexions:

1. Des que la Generalitat va aprovar l'any 1995 els primers Criteris lingüístics fins al dia de hui, en l'Administració del Consell hem utilitzat preferències ortogràfiques (accentuació occidental), gramaticals (formes verbals del valencià general) –amb la convivència, de vegades, d'un doble paradigma morfològic que es distribuïa segons els distints registres (demostratius)– i també lèxiques adaptades a la realitat lingüística valenciana. En eixa comesa ens hem esforçat i ens continuem compromentent els tècnics i tècniques del Consell.

2. Intentar reintroduir el discurs simbòlic de la recuperació del valencià genuí i autèntic, enfront del que s'havia emprat recentment, un valencià suposadament alié i catalanitzat, no fa justícia a la tasca que hem estat duent a terme durant molts anys. I, a més, pensem que obri una fractura de grans

dimensions respecte al model de llengua que han estat emprant durant estos últims quaranta anys els altres àmbits de la societat: l'educatiu, incloent-hi l'universitari, els mitjans de comunicació, el sector empresarial, els escriptors i escriptores i un llarg etcètera.

Amb més o menys encert, durant estes quatre dècades el valencià ha tingut un referent de llengua en els àmbits formals que s'ha anat consolidant i ha gaudit d'una gran difusió i acceptació, i al qual, a més, s'han incorporat uns quants milers de noves i nous parlants escolaritzats en valencià, i en què una gran quantitat de personal de la funció pública valenciana ha adquirit els certificats oficials d'aptitud lingüística, tant els de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià com els de les escoles oficials d'idiomes.

3. Si es pretén revitalitzar una llengua que no ha deixat de perdre parlants en les últimes dècades, sotmetre a canvis periòdics el model formal per raons extralingüístiques és una temeritat irresponsable.

És obvi que l'objectiu d'uns criteris lingüístics ha de ser reduir el codi a una sèrie d'opcions que són les que es consideren més adequades per als usos administratius, però creiem que no hi ha motiu per a excloure'n unes altres que han comptat amb un ampli consens en els diversos àmbits durant molt de temps.

L'avantatge d'una llengua és la seua versatilitat, la possibilitat de recórrer a les distintes opcions formals del codi segons els distintes registres. Per això, sempre hem navegat en les aigües d'un model convergent amb la normativa oficial de la resta del domini lingüístic amb el qual compartim codi, les Illes i Catalunya, en el marc del dictamen que l'AVL va aprovar l'any 2005 i en el qual continua treballant.

És un marc necessari al qual no podem ni devem renunciar, com no renuncia cap llengua de cultura del segle XXI que tinga pretensions mínimes de sobreviure en un món sotmés a canvis econòmics i tecnològics incessants.

4. La posada en escena del relat que ofereixen a la ciutadania, l'actuació d'un Consell que, expressant-se de manera pública exclusivament en castellà, dona lliçons, sense complexos, sobre quin és el valencià autèntic, ens proporciona la clau per a descodificar el missatge: d'una banda, la nul·la consideració en què tenen la llengua pròpia de la Generalitat i, de l'altra, l'aposta que fan per l'altra llengua cooficial, el castellà, com a llengua d'ús prioritari en l'Administració; una actuació que deixa ferida de mort la llengua més fràgil, que continua necessitant encara una discriminació positiva.

Per això, demanem un exercici de responsabilitat a qui ens representa en l'esfera política. El model formal del valencià no pot ser objecte d'un debat estèril que el convertisca en un problema amb cada nova legislatura i el situe en una posició completament desigual respecte a l'altra llengua cooficial.

Creiem que s'han de dur a terme actuacions rigoroses que respecten i donen continuïtat al referent lingüístic consolidat amb tant d'esforç en estos últims quaranta anys, així com polítiques decidides que promoguen l'ús del valencià en tots els àmbits.

L'opció contrària només pot condemnar el valencià a l'ostracisme social i econòmic, a la reducció a l'àmbit domèstic i, com a molt, a manifestacions esporàdiques de caràcter purament folklòric. En definitiva, aboca a un qüestionament absolut dels drets de les persones valencianoparlants a viure en la seua llengua.

Col·lectiu de tècniques i tècnics lingüístics de l'Administració del Consell